

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey

Sivil Toplum Diyalogu / Civil Society Dialogue
Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma Projesi / Project of Rural
Development with Regional Products
Proje Kitabı / Project Book

Akdeniz Natürel Yasam Derneği
Adına İmtiyaz Sahibi, Genel Yayın Koordinatörü
On Behalf of Mediterranean Natural Life Association
Beneficiary (Publisher), General Publishing Coordinator
Avni TAŞYÜREK
Başkan / President

Hazırlayan / Prepared by
Avni TAŞYÜREK, Barış KILINÇ

Tasarım – Baskı / Design - Printing
Emine TURAN – Turano Ajans

Yayına Hazırlayan / Editors
Avni TAŞYÜREK, Barış KILINÇ

Fotoğraf Arşivi / Photo Archive
Derviş Çömez

Bu kitabın yayın hakları Akdeniz Natürel Yasam Derneğine aittir.
Kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında yayın sahibinin yazılı
izni olmaksızın hiçbir şekilde çoğaltılamaz.
The copy right of this book belong to the Akdeniz Natural Life Association.
Except for the short quotations to be made by reference, this book can not
be copied in any way without the written permission of the publisher .

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Önsöz / Preface;

1. Başlarken / Introduction;

2. Hint İnciri Üretimi ve Önemi / Indian Fig Production and It's importance;

3. Proje Bilgileri / Project Information;

4. Proje Faaliyetleri / Project Activity;

4.1. Proje Ekibinin Kurulması / Organizing the Project Team;

4.2. Projenin Kamuoyuna Tanıtılması / Presenting the Project to the Public;

4.3. Hint İncirinin Yetiştirme Ortamı ve Pazarlama Kanalları Hakkında Verilerin Analiz Edilmesi / Data Analysis on the Habitat and Marketing Channels of Indian Fig;

4.4. Teknik Elemanlara Eğitim Verilmesi / Training the Technical Staff;

4.5. Çiftçilerin Eğitilmesi / Training the Farmers;

4.6. Deneme Parseline Dikim Yapılması / Plantation to study Plot;

4.7. Teknik Gezi ve Çalışma Ziyareti / Technical Visit and Study Visit;

4.8. Çalıştay Düzenlenmesi / Organizing a Workshop;

4.9. Kitapçık ve Broşür Bastırılması / Printing the Leaflet and Brochure;

4.10. Web Sayfası Hazırlanması / Preparing the Web Page;

4.11. Üretici Birliği Kurulması / Organizing a Producer Association;

4.12. Final Kapanış Toplantısı / Final Closing Meeting;

5. Sonuç / Conclusion;

Önsöz / Preface;

Ekolojisi çok çeşitli tarımsal ürün üretimine uygunluk gösteren Mersin, tarımsal potansiyeli ve gelişmiş olan tarıma dayalı sanayisi ile ülkemizin dikkat çekici tarım merkezleri arasında yer almaktadır. Özellikle yaş meyve sebze ihracatı ile özdeşleşen ilimizde; kaynakların etkin kullanımı ilkesi çerçevesinde sosyal, çevresel, ekonomik, örgütlü ve sürdürülebilir nitelikte birçok tarımsal faaliyet yürütülmektedir. Son yıllarda gerçekleştirilen bu faaliyetlerin içerisinde alternatif ürünlerin geliştirilmesi ile ilgili olan çalışmalar sektörün geleceği ve alternatif pazar oluşturulması açısından önemlidir. İlimizde alternatif ürünler konusunda son yıllarda yapılan çalışmalar ve doğru planlanmalarla kırsal kalkınmanın desteklenmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır.

Yaş meyve sebze üretimi ve işlenmesi ilimiz için son derece önemli bir sektör olduğundan, çeşitli faktörlerin ortak değerlendirilmesi gereken bir bakış açısıyla konuya yaklaşmak gerekmektedir. Mevcut üretimin geliştirilmesinin yanında hint incir gibi alternatif ürünlerinde sektör ekonomisine kazandırılması, çiftçilerimizin sosyolojik yapısı, alternatif ürünlerin sanayide değerlendirilebilmesi, üretici örgütlerinin kurulması gibi birçok bileşenin rol oynadığı doğru stratejiler ve politikalar ile gerçekleştirilebilir.

Bu noktada Avrupa Birliği Bakanlığının Sivil Toplum Diyalogu IV kapsamındaki Tarım ve Balıkçılık alt bileşeni kapsamında, Türk, İtalyan işbirliği ile Mersin ilimizde uyguladığımız “Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma” isimli projemizle, hint incirin (*Opuntia ficus-indica* L.) kültür altına alınarak modern tarım teknikleri ile yetiştiriciliğinin sağlanması ve bu sayede kırsal alanlarda yaşayanlara alternatif gelir imkânı sağlamayı amaçlanmıştır.

Genellikle subtropik bölgelerde yetiştirilmekte olan hint inciri dünyada özellikle Meksika'da yetiştirilmektedir. Avrupa ise İtalya hint inciri üretimini gerçekleştirmekte ve ürettikleri hint incirinin büyük bölümünü ihraç ederek, bu ürüne ciddi bir katma değer kazandırmaktadır. Türkiye'de hint inciri sadece Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay, Antalya ile Güney Ege sahillerinde doğal olarak yetişmektedir. Bu bölgelerde doğal olarak yetişen hint inciri, yaz aylarında toplanarak yerel pazarlarda satılmaktadır. Ülkemizde hint inciri üretim miktarı konusunda resmi istatistiklere göre bilgi bulunmamakla beraber orman bölge müdürlüğü verilerine göre 100 ton olduğu tahmin edilmektedir. Ülkemizde kırsalda yaşayan yetiştiricilerimiz hint incirinin ekonomik potansiyelini fark edemediklerinden, hint inciri ülkemizde ticari olarak yetiştirilmemektedir. Ülkemizde dikenli incirin ticari olarak yetiştirilmesi, pazarlama sorununu aşmak amacıyla kültür altına alınması, ihracat, kırsal alanda yaratacağı istihdam potansiyeli, meyve kalitesi ve ülke ekonomisi açısından çok önemlidir.

Ülkemiz ve Bölgemiz için ekonomik açıdan potansiyeli son derece yüksek olan hint inciri meyvesinin yaygınlaştırılarak, kırsal kalkınmaya destek olmayı amaçlayan projemiz için bizden desteğini esirgemeyen Avrupa Birliği Bakanlığına, projemize katkıları nedeniyle tüm proje ortaklarımıza ve proje paydaşlarımıza, proje uygulama aşamasında özveriyle çalışan proje ekibi üyelerine teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Avni TAŞYÜREK
Akdeniz Natürel Yasam Derneği Başkanı

Mersin, Where the ecology is suitable for producing a wide range of agricultural products, is among the Turkey's remarkable agricultural centers with agricultural-based and developed agricultural-based industry. Especially in our city which is identified with fresh fruit and vegetable exports, social, environmental, economic, organized and sustainable many agricultural activities are carried out within the framework of effective use of resources. In recent years, the activities, related to the development of alternative products, are important in terms of the sector's future and creating alternative markets. Important steps have been taken to support rural development in recent years through studies and correct planning of alternative crops.

Since the production and processing of fresh fruit and vegetables is an extremely important sector for our city, it is necessary to approach the subject from the point of view that various factors should be evaluated collectively. Beside the improvement of the existing production, adding the alternative products such as indian figs to the economy of the sector, can be achieved through the right strategies and policies that the many components such as sociological structure of farmers, the evaluation of alternative products in the industry, the establishment of producer organizations play a role.

At this point, we have executed the Project, titled "Rural Development with Regional Products", within the context of the sub-component of Agriculture and Fisheries within the scope of the Civil Society Dialogue IV of the Ministry of the European Union. With our Project, it was aimed to cultivate the indian fig (*Opuntia ficus-indica* L.) and to provide modern farming techniques and cultivation, and to provide alternative income to those living in rural areas.

The indian fig, which is usually grown in subtropical regions, is grown especially in Mexico. In Europe, Italy is producing indian figs and exporting a large portion of the indian fig that they produce. This adds a serious added value to this product. In Turkey, indian figs naturally grow only in Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay, Antalya and Southern Aegean coasts. Naturally grown indian figs in these regions are collected during the summer months and sold in local markets. Besides, official statistics on the amount of indian fig production in our country are not certain, it is estimated that 100 tons of indian fig is produced according to the data from the forestry directorate. Our farmers, living in rural areas in our country, are not aware of the economic potential indian fig, indian fig is not grown commercially in our country. Commercial cultivation of indian fig in our country is very important in terms of cultivation to overcome marketing problem, export potential, creating employment potential in rural area, fruit quality and country economy.

Finally, I would like to thank the Ministry of the European Union for their support to our Project, aiming to support rural development by spreading the indian fig fruit, that it's potential is extremely high in economic terms for our country and our region. Also I would like to thank the all project partners and project stakeholders due to the contributions to our project, members of the project team for working with self-sacrifice during the project execution period,

Avni TAŞYÜREK
President of the Mediterranean Natural Life Association

Teşekkürler;

Öncelikle projemize sağladığı destek nedeniyle Avrupa Birliği Bakanlığımıza, AB delegasyonuna ve proje ortaklarımıza, projemizde özveriyle çalışan tüm ekip üyelerimize, projemize katılımlarıyla destek olan tüm kamu ve özel kurumlara, projemize verdikleri destekler nedeniyle Mersin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüze, İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerimize, Mersin İl Fidanlık Şefliğine ve Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüze sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca deneme parsellerimizin kurulumunda özveriyle çalışan tüm teknik personellere, deneme parsellerimizin kurulumuna izin veren tüm çiftçilerimize, proje eğitimlerimizde İtalyadan gelerek eğitim veren tüm eğitimcilerimize, eğitimlerimize katılan teknik personellerimize ve çiftçilerimize, çalıştayımıza katılan tüm proje paydaşlarımıza, proje kapsamında hazırladığımız tüm yazılı ve görsel materyallerin oluşmasını sağlayan tüm personellerimize ve son olarakda proje final kitabımızın yazımında ve yapımında yardımlarını bizden esirgemeyen Barış KILINÇ'a gönülden teşekkür ederiz.

Thanks;

First of all, we would like to thank to Ministry of the European Union, EU delegation and our project partners due to the support our project, all our project team members who work with self-sacrifice in our Project, all public and private institutions that support our Project with their participation, Mersin Directorate of Provincial Food Agriculture and Livestock, other district's Directorate of Provincial Food Agriculture and Livestocks, Mersin Nursery Garden Directorate and Alata Horticultural Research Institute. Also we would like to thank to all technical staff who work with dedication in the installation of our study parcels, all our farmers who allow us to set up our study parcels, all our trainers who come from Italy for our project trainings, our technical staffs and farms who participated in our trainings, all our stakeholders which participated to our workshop, all the staff who made all the written and visual materials that we prepare for the project, Barış KILINÇ who helped for writing and preparing our project book.

1. Başlarken / Introduction;

Dağ dağa kavuşmaz insan insana kavuşmuş. Bizim hikâyemizbaşka bir sivil toplum diyalogu II programında başladı aslında.

Our story was actually started in another civil society dialogue II program.

İtalyan ortağımızla projemiz kapsamında Avrupa'nın en büyük yaş sebze ve meyve hali olan Bologna da incelemelerde bulunduk.

With our Italian partner, we have been able to examine Europe's largest fresh fruit and vegetable market that is established in Bologna within the scope of our project

Bu vesile ile 2011 yılında Hint İnciri meyvesiyle de tanıştık. Güzel Akdeniz'in zor coğrafyasının mucize meyvesi İtalyanlar tarafından tüm dünyaya satılıyordu. Bizde ise birçok meyve toplanmıyor, yerlerde çürüyor atıl olarak kalıyordu.

Hereby, we met with the fruit of the Indian Fig at 2011. The miraculous fruit of the difficult geography of the beautiful Mediterranean was sold to the whole world by the Italians.

But in our Country it is totally worthless, many of fruits are not harvested and left to rot on place.

O zaman bizde bir kırsal kalkınma projesi yapmayı düşündük ve başladığımız sivil toplum diyalogunu geliştirmek istedik. Bu amaçla da kırsal alanda yaşayan çiftçilerimizin emeklerine değer katmak istedik.

At that time we wanted to make a rural development project and we wanted to develop the civil society dialogue that we started. For this purpose, we also want to add value to the labor of our farmers who live in rural areas.

Önce İtalyan ortağımız UNISENA ile konuştuk ve “Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma” projesini yapmaya karar verdik.

First we talked with our Italian partner UNISENA and decided to make the project "Rural Development with Local Products".

Sonra Projemizi Erdemli Ziraat Odamızla paylaştık. Erdemli Ziraat Odamız genel kurul kararı ile projeye ortak olma kararı aldı. Vira bismillah dedik kolları sıvadık.

Then we share our project with Erdemli Chamber of Agriculture. Erdemli Chamber of Agriculture has decided to become a partner in the project with general assembly decision.

Alata Bahe Kùltürleri Araştırma Enstits
Akdeniz İhracatı Birlikleri
Erdemli, Aydıncık ve Mezitli Belediyeleri
Erdemli, Silifke ve Aydıncık Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri
Anamur, Aydıncık ve Tarsus Ziraat Odaları iştiraki olarak katıldılar.
Birde baktık ki imza atmışız.

Alata Horticultural Research Institute
Mediterranean Exporter Associations
Municipalities of Erdemli, Aydncık and Mezitli
Directorate of Provincial Food Agriculture And Livestock of Erdemli, Silifke ve Aydncık
Chamber of Agriculture in Anamur, Aydncık and Tarsus
have been joined as participant.
Suddenly we signed the Project partnership contract.

Türk İtalyan işbirliği ile Mersin ilimizde uygulanan “**Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma**” isimli projemiz, Avrupa Birliği Bakanlığının Sivil Toplum Diyalogu IV kapsamındaki Tarım ve Balıkçılık alt bileşeninde, Avrupa ülkeleri ve aday ülkelerden başvurusu yapılan bütün projeler arasından, Merkezi Finans ve İhale Kurumu tarafından değerlendirme sonucu ilk 10 a girmiştir.

Our project of "Rural Development with Regional Products" was executed with the Turkish Italian cooperation. The Central Finance and Contracting Authority has selected our Project the firsttenth project from all the projects which were applied to the sub-component of Agriculture and Fisheries under the Civil Society Dialogue IV of the Ministry of the European Union from European countries and candidate countries.

Sivil Toplum Diyalogu Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerinden sivil toplum kuruluşlarını, ortak bir konu etrafında bir araya getirerek, toplumların birbirlerini tanımalarını, karşılıklı bilgi alışverişi ve kalıcı diyalog kurmalarını sağlayan bir programdır. Sivil Toplum Diyalogu programı Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yönetilmekte olup Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği tarafından ortak finanse edilmektedir. Merkezi Finans ve İhale Kurumu bu programın ihale makamıdır.

The Civil Society Dialogue is a program that brings together civil society organizations from Turkey and member countries around a common topic, enabling societies to recognize each other, exchange information and establish permanent dialogue. The Civil Society Dialogue program is executed by the Ministry of the European Union and co-financed by the Republic of Turkey and the European Union. The Central Finance and Contracts Authority is the contracting authority of this program.

2. Hint İnciri Üretimi ve Önemi /Indian Fig Production and It's importance;

Cactaceae familyasına ait, Opuntia cinsi içinde yer alan Hint inciri (*Opuntia ficus-indica* L.), Frenk İnciri, Babutsa, Pabuç İnciri, Kürek Yemişi, Mısır İnciri, Hint İnciri, Kilis İnciri ve Tahta İncir gibi yöresel birçok kismesahiptir. Hint İnciri çok yıllık bir kaktüs bitkisi olup, meyveleri dikenli, tatlı ve bol çekirdekli. Kendine özgü bir aromaya sahip hint inciri meyvelerinin et rengi kırmızıdan turuncuya, sarıdan yeşile kadar değişmektedir. Genellikle subtropik bölgelerde yetiştirilmektedir. Bu bölgeler genellikle ılık kış (ortalama 10 °C sıcaklık) ve sıcak yaz iklimine sahip olup, ayrıca ortalama yıllık 100-600 mm yağışa ve en az 2-5 ay kurak bir döneme sahip özelliktedir. Fakat ekonomik yetiştiricilik için meyveli dönemde yağış almayan yerlerde veya yağışın yıllık 300 mm'nin altına indiği yerlerde sulama yapılmalıdır.

Indian fig (*Opuntia ficus-indica* L.), belonging to Cactaceae family in the genus Opuntia, has many local names such as, Frenk Fig, Babutsa, Pabuç Fig, Oar Fig, Corn Fig, Indian Fig, Kilis Fig and Wood Fig. The Indian fig is a perennial cactus plant and its fruits, which have plenty of seeds, are prickly, sweet. The color of the Indian fig fruit, which has its own unique aroma, varies from red to orange and from yellow to green. It is usually grown in subtropical regions. These regions usually have warm winter (average 10 °C temperature) and hot summer climate. It also has an average annual rainfall of 100-600 mm and at least 2-5 months dry seasons. But for economical aquaculture, irrigation should be carried out in places that do not receive rainfall during the fruiting period or in places where the rainfall falls below 300 mm per year.

Hint inciri meyveleri genellikle taze olarak tüketilmektedir. Bunun yanında meyve suyu yapılarak, işlenerek, kurutularak, reçel, marmelat gibi ürünlere dönüştürülerek de değerlendirilebilmektedir. Meyvede çok sayıda bulunan çekirdekler, önemli bir yağ ve protein kaynağı olarak insan beslenmesinde ve yem sanayinde kullanılmaktadır.

Indian fig fruits are usually consumed freshly. It can also be consumed by making fruit juice, processing, drying, making jam and marmalade. Seeds, which are large amounts in the fruits, are an important source of fat and protein. Also seeds are used in human nutrition and feed industry.

Türkiye'de hint incir sadece Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay, Antalya ile Güney Ege sahillerinde doğal olarak yetişmektedir. Bu bölgelerde doğal olarak yetişen dikenli incir, yaz aylarında toplanarak yerel pazarlarda satılmaktadır. Ülkemizde hint inciri üretim miktarı konusunda resmi istatistiklere göre bilgi bulunmamakla beraber Orman Bölge Müdürlüğü verilerine göre 100 ton olduğu tahmin edilmektedir.

In Turkey, indian figs naturally grow only in city of Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay, Antalya and Southern Aegean coasts. Naturally grown figs in these regions are collected in the summer months and sold in local markets. There is no information about official statistics about the amount of indian fig production in our country. It is estimated that our production is about 100 tons according to the data given by the Regional Directorate of Forestry.

Kültüre alınmış olarak üretimin yapıldığı dünyanın en önemli hint inciri üreticisi Meksika'dır. Meksika'nın üretimi 300.000 ton civarında olup, Meksika'yı İtalya 3.000 hektar ve 160.000 tonluk üretimle takip etmektedir. Güney Afrika ve Şili İtalya'yı takip etmektedir. İtalya'da üretimi yapılan 160.000 ton hint incirinin 60.000 tonu ihraç edilmektedir.

Mexico is the world's most important producer of indian figs, that are planted as orchard. Mexico's indian production is around 300,000 tons, followed by Italy with 3,000 hectares and 160,000 tons of production. South Africa and Chile follow Italy. Italy are exported 60.000 tons indian figs.

Ülkemizde hint incirinin ticari olarak yetiştirilmemesinden kaynaklı olarak, pazarlama sorununu aşmak amacıyla kültür altına alınması, ihracat, istihdam, meyve kalitesi ve ülke ekonomisi açısından büyük öneme sahiptir.

Due to the fact that indian figs are not cultivated for the commercially in our country, cultivation, in order to overcome the problem of marketing, has great importance in terms of export, employment, fruit quality and country economy.

3. Proje Bilgileri / Project Information;

Projenin Adı: Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma
Project Name: Rural Development with Regional Products
Proje Bütçesi: 166.533,89 €
Project Budget: 166.533,89 €
Proje Yürütücüsü: Akdeniz Natürel Yaşam Derneği
Applicant / Beneficiary of the Project: Mediterranean Natural Life Association
Proje Ortakları: UNISANA - Unione Internazionale per lo Sviluppo Agro-Rurale e la Conservazione della Natura (İtalya), Erdemli Ziraat Odası (Türkiye)
Co-applicant / Co-Beneficiaries of the Project: UNISANA - Unione Internazionale per lo Sviluppo Agro-Rurale e la Conservazione della Natura (İtalya), Erdemli Chamber of Agriculture(Turkey)
Projenin Faaliyet Alanı: Mersin
Location of the activity: City of Mersin
Proje Ekibi:
Proje aşvuru sahibi imza yetkilisi : Avni TAŞYÜREK (NATURELDER)
Proje eşbaşvuran imza yetkilisi : DR. Kenan AYDINOĞLU UNISANA - Unione Internazionale per lo Sviluppo Agro-Rurale e la Conservazione della Natura (İtalya) adına
Proje eşbaşvuran imza yetkilisi : Aşkın ŞAHİN (Erdemli Ziraat Odası)
Proje koordinatörü : Erdem KORKUT
Proje asistanı : Mehmet Aydın ÇİFTÇİ
Project Team:
Project applicant signature authority : Avni TAŞYÜREK (NATURELDER)
Project co-applicant signature authority : DR. Kenan AYDINOĞLU UNISANA - Unione Internazionale per lo Sviluppo Agro-Rurale e la Conservazione della Natura (İtalya) adına
Projectco-applicant signature authority: Aşkın ŞAHİN (Erdemli Chamber of Agriculture)
Projectcoordinator : Erdem KORKUT
Proje assistant : Mehmet Aydın ÇİFTÇİ
Proje Web Sitesi: www.hintinciri.org
Project Web Site: www.hintinciri.org

Başvuru sahibi Akdeniz Natürel Yaşam Derneği'nin(NATURELDER) yönetimi ile Unisana Derneği, daha önce Mezitli Tarım ve Doğa derneğinde (METADER) çalışmalar yürütürken, Sivil Toplum Diyalogu II teklif çağrısındaki "TR0703.01-03/02-004" numaralı "**Tarladan Sofraya Ürün İşleme Zinciri**" projesini başarı ile yürütmüştür. Bu projede; Mezitli'de yetiştirilen yaş sebze ve meyvelerin, tarladan sofraya gelene kadar hasat, depolama, paketleme, ambalajlama ve markette satışına yönelik yapılan işleme tekniklerinin gelişmesi için AB'de ki durumun gözlemlenmesi, aktarılması amacıyla İtalya'da yerleşik UNISANA derneği ile sivil toplum diyalogu oluşturmak hedeflenmiştir. Bu proje kapsamında hint inciri meyvesinin ekonomik potansiyeli görülmüştür. Böylece başladığımız sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi hedeflenmiştir.

The management of the Mediterranean Natural Life Association (NATURELDER), which was a procet applicant, and The Unisana Association worked together under the frame of Mezitli Agriculture and Nature Association (METADER). During this work, Project of "Process Chain from Farm to Table" "TR0703.01-03 / 02-004", which was executed under the scope of The Civil Society Dialogue II, has carried out successfully. In this project; It was aimed to create a civil society dialogue with the UNISANA association, established in Italy, to observe and transfer the situation in the EU for the development of processing techniques for harvesting, storage, packaging, and market sale of fresh vegetables and fruits grown in Mezitli. Under this project, we have seen the economic potential of the indian fig fruit. In this context, executing another rural development project with UNISANA association was considered. Thus, the development of the civil society dialogue that we started has been aimed.

Avrupa Birliği Bakanlığının Sivil Toplum Diyaloğu IV kapsamındaki Tarım ve Balıkçılık alt bileşeninde, Türk İtalyan işbirliği ile Mersin ilimizde “**Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma**” isimli projemiz uygulanmıştır.

The project named "**Rural Development with Regional Products**" was implemented in Mersin province with Turkish Italian cooperation, in the sub-component of Agriculture and Fisheries within the scope of the Civil Society Dialogue IV of the Ministry of the European Union.

Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusun yaklaşık % 75 i kırsal alanlarda yaşarken, 2012 Yılı ADNKS verilerine göre bu oran yaklaşık % 23 e gerilemiş durumdadır. Kırsal alanlardan şehirlere, özellikle de büyük şehirlere doğru gerçekleşen göç hareketi bilhassa 1950'li yıllardan itibaren hız kazanmıştır. Kırsal alanlarda hayat standardının düşük olması, insanların yeterince gelir elde edememeleri nüfus hareketini tetikleyen başlıca faktörlerdir.

In the first years of the Turkish Republic, about 75% of the population live in rural areas but this ratio has declined to 23% according to the 2012 ADNKS information. The migration from rural areas to cities, especially to big cities, has accelarated especially since the 1950s. The low standards of living in rural areas and the inability to earn enough income for people are the main factors that trigger population movement.

Mersin İlinde de gerek diğer illerden, gerekse İl içerisinde kırsaldan kente doğru göç yaşamaktadır. “**Yöresel Ürünlerle Kırsal Kalkınma**” projemiz, bölgemizde doğal ortamda kendiliğinden yetişen, Cactaceae familyasına ait, Opuntia cinsi içinde yer alan, çok yıllık bir kaktüs bitkisi olan, Dikenli incirin (Opuntia ficus-indica L.) kültür altına alınarak modern tarım teknikleri ile yetiştiriciliğinin sağlanması ve bu sayede kırsal alanlarda yaşayanlara alternatif gelir imkânı sağlamayı amaçlanmaktadır. Bahse konu gelir artışı ile de kırsal alanların kalkınmasına ve yaşanan göç hadisesinin durdurulmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

In Mersin city, there is imigration, caused from other cites and local regions, from rural areas to centers. Our project of "Rural Development with Regional Products" aims to cultivate Opuntia ficus (Opuntia ficus-indica L.), a perennial cactus plant belonging to the Cactaceae family in the genus Opuntia, thet grows in the natural environment in our region. Our Project is also aimed to provide alternative income opportunities to those living in rural areas. With increasing the income, it is aimed to contribute to the development of rural areas and the stopping of the immigration.

Projenin uygulanması ile hint inciri üretiminde birim alandan elde edilen verimin % 30 civarında artacağı, verim artışının yanı sıra meyve kalitesinde de standardizasyon ve önemli derecede iyileşmenin sağlanacağı beklenmektedir. Verim ve kalite artışı da beraberinde üreticinin daha fazla kazanç elde etmesini getirecektir. Ayrıca hint inciri üretimi daha ziyade marjinal tarım arazileri üzerinde gerçekleştirileceğinden, bu alanların da üretime ve ekonomiye kazandırılması mümkün olacaktır.

Concequences of applying the project, it is expected that the yield obtained from the unit area in the production of indian figs will increase by around 30%. Aso it is expected that standardization and significant improvement in fruit quality will be achieved as well as increase in yield. The increase in yield and quality will also bring the producer more profit. In addition, since the production of indian figs will be realized on marginal agricultural land, it will be possible to gain these areas in terms of production and economy.

4. Proje Faaliyetleri/ Project Activity;

4.1. Proje Ekibinin Kurulması/ Organizingthe Project Team;

Proje ekibi, Proje koordinatörü, proje asistanı ve mali uzmanla beraber oluşturulmuştur. Faaliyet başvuru sahibi ve eş başvuru sahipleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

A Project team including project coordinator, project assistant and accounting specialist has been formed. The activity has be performed by the applicant and co-applicants.

4.2. Projenin Kamuoyuna Tanıtılması/ Presentingthe Project tothe Public;

Projenin amacı, faaliyetleri, finansman kaynakları hakkında kamuoyunu bilgilendirmek üzere geniş katılımlı bir basın toplantısı ve akabinde 300 kişinin katılımıyla bir kokteyl düzenlenmiştir. Programa kamu kurumlarının temsilcileri, ziraat odaları ve tarımsal kalkınma kooperatifinin üyeleri, tarım sektörüne girdi sağlayan firma ve iş yerlerinin yöneticileri ile meyve - sebze pazarlama ve tedarik hizmeti veren kişiler davet edilmiştir. Faaliyet başvuru sahibi ve eş başvuru sahipleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

A press conferment with broad participation and soon after a cocktail party with the participation of 300 people has been held for informing the public about the objective, activities and sources of finance of the project. The representatives of public enterprises, the members of agricultural chambers and agricultural development cooperatives, the managers of companies and enterprises providing input for agricultural sector and the persons providing service in fruit-vegetable marketing and procurement have been invited to the program. The activity has been performed by the applicant and co-applicants.

4.3. Hintİncirinin Yetiştirme Ortamı ve Pazarlama Kanalları Hakkında Verilerin Analiz Edilmesi/ Data Analysis on the Habitat and Marketing Channels of IndianFig;

Hint incirinin Akdeniz Bölgesindeki yetiştirme ortamı, üretim miktarı, pazarlama kanalları hakkında veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Bu esnada Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma İstasyonu Müdürlüğü tarafından yürütölen çalışmalardan da istifade edilmiştir. Hazırlanan veri analizi hint inciri alanındaki ölkemizdeki ilk çalışma olmuştur.

Data on habitat, production amount, marketing channels of Indian fig in Mediterranean Region have been collected and analysed. In the mean while, the studies carried out by Alata Horticultural Research Station has been utilised. These data analysis was the first study in our country about indian figs.

4.4. Teknik Elemanlara Eğitim Verilmesi/ Training the Technical Staff;

Erdemli, Silifke, Aydıncık, Akdeniz İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri ve Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma İstasyonu Müdürlüğü personelleri başta olmak üzere çiftçilere danışmanlık hizmeti verecek 25 ziraat mühendisi 30 saatlik eğitim programına alınmıştır. Üretimden pazarlamaya kadar, tüm aşamaların ele alınan program başvuru sahibinin koordinasyonunda, İtalya'dan davet edilen 4 uzman tarafından gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde ilk defa verilen teorik ve pratik eğitimler sonucu katılımcılar hint inciri alanında aldıkları eğitimin belgesini almışlardır. Gıda ve Orman Mühendislerimizin ve Tarım teknikerlerimizinde bu eğitimlere ilgi göstermesi gelecek için çok önemli gelişme olmuştur.

Particularly the staff of Erdemli, Silifke, Aydıncık, Akdeniz Directorate of Food, Agriculture and Livestock and Alata Horticultural Research Station, 25 agricultural engineer providing consultancy service to farmers have been included in 30-hour training program. The program in which all stages from the production to marketing has been discussed and performed by 4 specialist to be invited from Italy within the coordination of the applicant. As a result of the theoretical and practical trainings which were given first time in our country, the participants took certificates related to cultivation and processing of indian figs. The interest of Food and Forestry Engineers and Agricultural Technicians to these trainings has been very important for the future.

4.5. Çiftçilerin Eğitilmesi/ Training the Farmers;

Projenin hedef kitlesinde yer alan 500 çiftçiye, daha evvel eğitimlerini tamamlayan ziraat mühendisleri tarafından üretimden pazarlamaya kadar Hint İnciri eğitimi verilmiştir. Toplam 3 saatlik eğitim teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Faaliyet başvuru sahibi ve eş başvuru sahipleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimlere kadınlarımızda ilgi göstermiştir.

500 farmers who are the target group of the Project have been trained by agricultural engineers completed the previous trainings. Total 30-hour training has been performed as 20-hour theoretical and 10-hour applied training. The activity has been performed by the applicant and co-applicants. Our women farmers have been interested in to these trainings.

4.6. Deneme Parseline Dikim Yapılması /Plantationto Study Plot;

Hint inciri yetiştiriciliği yapmak üzere Erdemli, Aydıncık ve Silifke ilçelerinde toplamda 3 Dekar Alan üzerinde bahçe tesis edilmiştir. 5m. X 4m. Dikim normunda tesis edilen bahçede 150 fidan kullanılmıştır ve damla sulama alt yapısı hazırlanmıştır. Üretimin bütün aşamalarının takip edilebileceği ve dışarıdan ziyaretçi kabulüne de açık olan bahçe bölgedeki tüm çiftçilerin faydalanabileceği bir tesis olmuştur. Faaliyet başvuru sahibi ve Erdemli, Silifke ve Aydıncık Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu deneme parselleri ülkemizdeki damlama sulama sistemi ile hazırlanmış deneme parselleri olmuştur.

A garden has been established on total 3 decare areas in Erdemli, Aydıncık and Silifke districts in order to make indian fig cultivation. 150 seedlings have been used in the garden to be established in 5m. X 4m. planting norm and the substructure of drip irrigation has been prepared. The garden which has been open for visitors and by which all stages of the production can be followed will be an establishment that all farmers can utilize. The activity has been performed by the applicant and related District's Directorate of Food, Agriculture and Livestock. These study parcels were first parcels which have been prepared with the drip irrigation system in our country.

4.7. Teknik Gezi ve Çalışma Ziyareti/ Technical Visit and Study Visit;

Dünya hint inciri üretimi ve ticaretinde söz sahibi ülkelerden bir tanesi de İtalya'dır. Proje koordinatörü, 5 ziraat mühendisi ve 14 çiftçiden oluşan 20 kişilik bir grupla bir hafta süreyle İtalya'da dikenli incir bahçelerine yönelik teknik gezi ve çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Faaliyet eş başvuru sahibi UNISANA'nın ev sahipliğinde, NATURELDER ile Erdemli Ziraat Odası'nın organizasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Palermo ve Katanya Üniversiteleri ziraat fakültelerinin hint inciri alanındaki uzman akademisyenler tarafından katılımcılar eğitim verilmiştir.

Italy is one of the country having a voice in world's Indian fig production and trade. A technical visit and a study visit has been performed for Indian fig gardens in Italy for 1 week by a group consisting of Project coordinator, 5 agricultural engineers and 14 farmers. The activity has been performed with the organization of NATURELDER and Erdemli Chamber of Agriculture hosted by UNISANA, that was the co-applicant. Participants were trained by academics specialist of

4.8. Çalıştay Düzenlenmesi/ Organizing a Workshop;

Hint incirinin üretim (yetiştirme, hasat, depolama) ve pazarlama aşamalarının ele alındığı 6-11 MART 2017 Tarihleri arasında uluslararası çalıştay düzenlenmiştir. Mersin İl merkezi, Tarsus ve Erdemli ilçelerinde gerçekleştirilen çalıştaya İtalya'dan 4 uzman ile üniversitelerden akademisyenler ve sektör temsilcileri katılmıştır. Bu çalıştay hint İnciri konusundaki ülkemizdeki ilk uluslararası düzeyde yapılan çalışma olmuştur. Çalıştay, sunular ve teknik gezilerle yapılarak beyin fırtınası sonucu oluşan bildirge ile ülkemizdeki bu alandaki oluşacak tarım politikalarına ışık tutacak akademik bir çalışma olmuştur.

An international workshop in which the stages of production (cultivation, harvest, storage) and marketing of Indian fig has been discussed and organized at 6-11 March 2017. 4 specialists from Italian academicians from universities and sector representatives have been attended to the workshop to be performed in the city center of Mersin, Tarsus and Erdemli. This workshop has been the first international workshop about indian figs in our country. Declaration, made by brain storming after the workshop, presentations and technical trips, was an academic study that will shed light on the agricultural policies in our country.

4.9. Kitapçık ve Broşür Bastırılması/ Printing the Leaflet and Brochure;

Hint incirinin üretim (yetiştirme, hasat, depolama) aşamalarını ihtiva eden 1.000 adet kitapçık ve 1.000 adet broşür bastırılmıştır. Hazırlanan doküman, iştirakçi kurumlar vasıtasıyla çiftçiler başta olmak üzere konuya ilgi duyan kitlelere ulaştırılmıştır. Faaliyet başvuru sahibi ve eş başvuru sahipleri adına proje ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir.

1000 leaflets and 1000 brochures including the stages of production (cultivation, harvest, storage) of Indian fig have been printed. The prepared document has been reached primarily to the farmers, to the target group interested in the matter through affiliated entities. The activity has been performed by the Project team on behalf of the applicant and co-applicants.

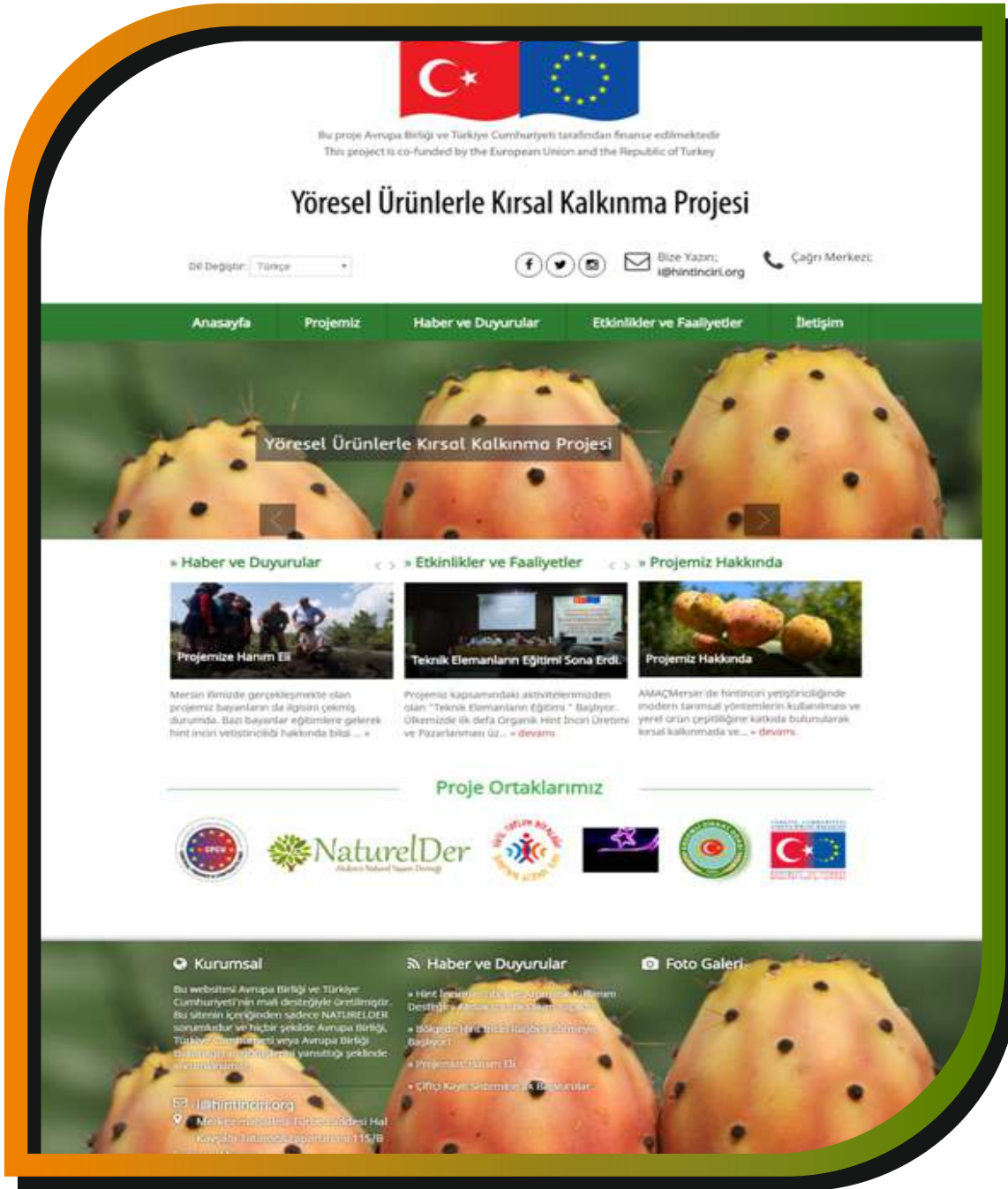

4.10. Web Sayfası Hazırlanması/ Preparing the Web Page

Projenin bütün aşamaları ile üretim ve pazarlama hakkında teknik bilgilerin yer alacağı www.hintinciri.org web sayfası hazırlanmıştır. Projemizin tüm aktiviteleri ve haberleri bu web sayfasında yayınlanmıştır.

A web page, including technical information about production, marketing and all stages of the Project, www.hintinciri.org has been prepared. All activities and news of our project have been published on this website.

4.11. Üretici Birliği Kurulması / Organizing a Producer Association:

Belirli sayıda üreticinin bir araya gelmesiyle Mersin Hint İnciri Üretici birliği kuruluşu gerçekleştirilmiştir. Birlik üreticilere girdi temini ve özellikle de ürünlerin pazarlanması noktasında rehberlik edecek ve yardımcı olacaktır.

The producer association of Indian fig has been created by gathering specific number of producers. The association will guide and help the producers with the input supply and especially marketing of products.

4.12. Final Kapanış Toplantısı / Final Closing Meeting;

2011 yılından beri yapılan çalışmalar neticesinde 15 aylık proje çalışmamızın bütün aşamalarını anlattığımız bir kapanış programı yapıldı. İtalya'dan gelen konuklarımız bizi yalnız bırakmadılar ve gelecekteki çalışmalarımızın devam edeceğini yaptıkları konuşmalarda bir daha vurguladılar.

As a result of the all work that has been done since 2011, we have made a closing program that we have represented our 15 months project's work. Our guests from Italy did not leave us alone and they mentioned again that our future work will continue.

5. Sonuç / Conclusion;

Hint incirinin dikim faaliyetleri ve hasat işlemleri konusunda Türk çiftçilerinin teknik ve genel düzeylerde eğitilmesi; Hint İnciri paletlerinin doğru bir biçimde budanması, verime engel olunmadan seyreltilmesi, erken meyve koparımı sonucu kış üretimine hazırlanması gibi faaliyetlerin arazide uygulamalı eğitimlerle gerçekleştirilmesi ile sağlanmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmaların, ekonomik ve endüstriyel üretim süreçlerini yakınlaştırması amacıyla sürdürülebilir bir biçimde devam ettirilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Turkish farmers have been trained at technical and general levels in terms of planting activities and harvesting operations of indian figs, by carrying out of activities with practical training in the field with properly pruning indian fig palettes, reduction of fruits without preventing yield reduction, preparation of winter fruit for early fruit reduction. It is very

important to continue these activities in a sustainable manner, in order to reach economic and industrial production processes.

İtalya'nın Palermo ve Catania Üniversitelerince, Ülkemizde belirtilen sahalarda Hint inciri dikimi için Türk genotiplerinin genetik çeşitliliğini ve büyüme grafiklerini göz önüne serecek çalışmalar yapılması uygun görülmüştür. Bu noktada, Mersin İlinde dikim faaliyetleri amacıyla yeni ve tek parça halinde büyük deneysel alanların belirlenebileceği de tartışılmıştır. Ancak Türk genotiplerinin dikimine ek olarak, yıllar itibari ile doğal seleksiyon yöntemiyle oluşmuş Türk hint inciri çeşitleri için koruyucu ve geliştirici içeriğe sahip çalışmaların yapılması gerektiğinin de üzerinde durulmuştur. Hint İnciri'nin doğal yayılım gösterdiği Ülkemizde, ilgili alanlarda yer alan bilim odaklı kuruluşların çeşitli Ar-Ge çalışmaları ve altyapı projeleri de gerçekleştirilmesi teşvik edilmeli ve sağlanmalıdır.

By the Palermo and Catania Universities in Italy, it is considered to appropriate to study the genetic diversity of the Turkish genotypes and to study for presenting the growth charts of the Indian fig on determined planting territories in our country. At this point, it is also discussed that large experimental areas, which will be new and single piece, can be determined in Mersin city for the purpose of planting activities. However, in addition to the planting of the Turkish genotypes, protective and developing activities should be done for Turkish indian figs types, formed by natural selection method by years. In our country, where the indian fig is naturally spreading, it is necessary to encourage and to ensure the various Research& Development studies and infrastructure projects by science-based organizations involved in the related fields.

Hint İnciri meyvesinin tazeliğini koruyan bir biçimde nihai tüketiciye ulaştırılması amacıyla, hasadı gerçekleştiren çiftçilerin konu ile ilgili eğitimleri bir taraftan düzenli olarak verilirken, hasat sonrası süreçte çeşitli türev ürünlerin (reçel, marmelat, meyve suyu, boya, sabun vb) üretilmesi amacıyla yerel ve bölgesel farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Hint İnciri Meyvesinin tüketim düzeyinin gözle görülür düzeyde yerel ve bölge bazında artırılmasının gözlenmesi sonrasında, türev ürünler konusunda çiftçi girişimciliğini canlandıran çalışmalar yapılmalıdır.

While training of the farmers who carried out the harvest, are given regularly, in order to reach the final consumer with freshindian fig fruits. Local and regional awareness studies should be carried out in order to produce various different products (jam, marmalade, fruit juice, paint, soap etc.) in the post-harvest period. After observing the increase in the consumption level of indian figs fruit inlocal and regional bases, studies should be done to increase farmer's initiative about different products.

Hint İnciri meyvesinin ve türev ürünlerinin bahçecilik standartlarına uygun bir biçimde üretiminin gerçekleştirilmesi, nihai tüketiciye ulaşmada kullanılacak dağıtım kanalları, lojistik ve depolama faaliyetleri ve kırsal kalkınmayı canlandıracak iş modellerinin ortaya konulması amacıyla, satış ortaklıkları ve profesyonel üretim standartlarına ulaşmada evrensel sertifikasyonları sağlama noktasındaİtalya ve Türkiye'de kamu ve özel kurum paydaşlarının Hint İnciri ekonomisini geliştirecek çalışmaları gerçekleştirmesi sağlanmalıdır.

Public and private institutional stakeholders in Italy and Turkey should carry out studies to improve the indian pearl economy for the purpose of;

- production of indian fig fruit and its derivatives in accordance with horticultural standards,
- increasing the distribution channels to be used in reaching the final consumer, logistics and warehousing activities and business models that will stimulate rural development,
- Providing universal certifications for reaching sales markets and professional production standards

Üreticiler için örnek alınabilecek İtalyan Üretici Birliği'nin Türk tarafına deneyimlerini paylaşması, üreticileri birlik olmaları yolunda kendi iş modellerinden örneklerle teşvik etmesi, Türkiye ve İtalya'da yer alan bu birliklerin, ortak çalışmalar ile daha profesyonel Hint İnciri üretimini sağlamaları gerekmektedir.

The Italian Producer Association should share their experiences as an example with the Turkish side. Also The Italian Producer Association should encourage our producers with examples from their own business models. By these ways, these associations, located in Turkey and Italy, have to achieve a more professional production of indian fig with cooperation.

Hint İnciri'nin profesyonel üretimi konusunda gerçekleştirilen faaliyetleri eşzamanlı bir biçimde, doğru pazarlama kanalları ile nihai tüketiciye ve endüstriyel kullanıcıya ulaştırması konularında Türkiye içerisinde özellikle Akdeniz Bölgesi'nde kırsal kalkınma desteklenmelidir. Çeşitli kamu ve özel sektör kuruluşlarının nitelikli yönlendirmeleri ile, profesyonel üreticilerin satış ve pazarlama konularındaki bilgi dağarcıkları da geliştirilmelidir. Hedef pazarı doğru belirlenen üreticilerin, ticari yeteneklerinin geliştirilerek yerel kapasite artırımı konusuna önem verilmelidir. Tüketiciye ulaşmada pazarlama kanallarının ve profesyonel faaliyetlerin önemi konusunda bilinçli üreticiler oluşması desteklenmelidir. Türkiye'ye özgü hint incirlerinin marka bilinci ile üretimi sağlanarak, ulusal markaların uluslararası ticarete görünür kılınması sağlanmalıdır.

Rural development should be supported in Turkey especially in the Mediterranean Region, in context of the activities of the Indian fig production and simultaneously creating the right marketing channels to be delivered indian fig to final consumers and industrial users. With the qualified guidance of various public and private sector institutions, professional indian fig producer's the knowledge about sales and marketing should also be improved. It is important to improve local capacity with improving producer's commercial capabilities by defining the target market correctly. The formation of conscious producers should be supported in context of the importance of reaching customers in marketing channels and professional activities. Turkey's indian figs types must be produced with creating brand consciousness. By this way, our national brands can be competitive in international trade.

Ülkemiz her yıl orman yangınlarında binlerce hektar arazi kaybına uğramaktadır. Ekosistemin aldığı yaraları onarmasında ve yangınları önlemesinde, Hint İnciri'nin kullanılması teşvik edilmelidir. Yangının oluşmasının yüksek olasılık taşıdığı riskli bölgelerde, Hint İnciri dikim sahaları ile önleme çalışmaları orman yönetiminin ilgi sahası içerisine girmelidir.

Each year, our country lost thousands of hectares of land in forest fires. The planting of indian fig should be encouraged in the recovery of the ecosystem's injuries and in the prevention of fires. In risky areas, where the occurrence of fire is highly probable, efforts of indian fig plantation should be included in the interest of the forest management.

Sonuç olarak projemiz Türkiye'de özellikle Akdeniz Bölgesi hinterlandında yer alan Mersin İlinde, Hint inciri ekonomisinin kurulması ve ekonomik farkındalığın oluşturulmaları açısından oldukça yararlı olmuştur. Zira yukarıda izah ettiğimiz bütün faaliyetlerimiz, ülkemizde Hint inciri alanındaki ilkleri temsil etmesi, projemizin etkisiyle Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın çiftçi kayıt sisteminde Hint inciri envanterinin oluşması gibi somut ve ölçülebilir çıktılarla projemizin başarılı olduğunu göstermiştir. Ancak, piyasaya dönük talepleri karşılayacak çalışmaların gerçekleştirilmesi için yeni projelerin ve daha fazla eforun sarf edilmesi gerektiği göz ardı edilmemesi gereken bir gerçektir.

Consequently, our project has been very beneficial in terms of the establishment of the indian figeconomy and the establishment of economic awareness in Mersin city, where is located in the hinterland of the Mediterranean region in Turkey. Because all of the activities described above show that our project is successful, considering the concrete and measurable outputs such as the formation of Indian fig inventory in the farmer registration system of the Ministry of Food, Agriculture and Livestock. Also our project's success is representing the firsts in the Indian fig field in our country. However, it is the fact that new projects and more effort must be exercised in order to fulfill the demands of market-oriented demands.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey

Sivil Toplum Diyaloğu Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ÷lkelerden sivil toplum kuruluşlarının ortak bir konu etrafında bir araya gelerek toplumların birbirlerini tanımalarını karşılıklı bilgi alışverişı ve kalıcı diyalog kurmalarını sağlayan bir programdır. Sivil Toplum Diyaloğu programı Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürüt÷lmekte olup Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği tarafından ortak finanse edilmektedir. Merkezi Finans ve İhale Kurumu bu programın ihale makamıdır.

The Civil Society Dialogue is a program that brings together civil society organizations from Turkey and member countries around a common topic, enabling societies to recognize each other, exchange information and establish permanent dialogue. The Civil Society Dialogue program is executed by the Ministry of the European Union and co-financed by the Republic of Turkey and the European Union. The Central Finance and Contracts Authority is the contracting authority of this program.

UNISANA_BOLOGNA
www.unisana.org

www.siviltoplumdiyologu.org

NaturelDer
Akdeniz Naturel Yaşam Derneği
www.naturelder.org

www.erdemliziraatodasi.org

Bu kitapçık Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteği ile üretilmiştir. Bu yayının içeriğinden Naturelder sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti veya Avrupa Birliği Bakanlığının görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

This book is produced with financial support of the European Union and the Republic of Turkey. NATURELDER is responsible for the content of this book and can in no way be interpreted as the opinion of the European Union and / or the Republic of Turkey.